

Cerkev išče svojo podobo – Peter in Pavel

Cerkev je s svojim delovanjem in predvsem s svojo smrtjo in vstajenjem ustanovil Jezus Kristus. Cerkev je nosilka Božjega razodetja, je nosilka Božje ljubezni, ki se kaže predvsem v zakramentih. Podobo Cerkve odkrivamo v sebi, ki smo del Cerkve, odkrivamo jo v svojih bratih in sestrah in v Kristusu. Takšno ali podobno formulacijo smo že večkrat slišali in brali. Večje vprašanje je, kakšno podobo sem si jaz ustvaril o Cerkvi. Kakšna je bila podoba o Cerkvi dveh prvakov med apostoli, kot jih imenujemo, Petra in Pavla? Gotovo je ta podoba pomembna, saj sta po Jezusu, poleg Marije, Jakoba in Janeza, najpomembnejša stebra prvotne Cerkve. Petru Jezus pravi: "Ti si Peter in na tej skali bom sezidal svojo Cerkev in vrata podzemlja je ne bodo premagala" (Mt 16,18). Za Pavla pa Gospod pravi: "On je posoda, ki sem jo izbral, da ponese moje ime pred pogane in kralje in Izraelove sinove. Pokazal mu bom, koliko bo moral trpeti za moje ime" (Apd 9,15-16). Izbrana apostola sta torej bistveno sooblikovala podobo mlade Cerkve.

Cerkev smo ljudje

Peter in Pavel najprej drug v drugem odkrivata podobo Cerkve. Ko Pavel govori o Petru, nikoli ne uporablja imena Simon. Samo dvakrat uporablja ime "Peter" (Gal 2,7.8). Osemkrat pa ga imenuje aramejsko "Kefa", kar pomeni isto kakor Peter (1 Kor 1,12; 3,22; 9,5; 15,5; Gal 1,18; 2,9.11.14). Omenja ga torej samo v Pismu Galačanom in v Prvem pismu Korinčanom.

V zelo osebnem Pismu Galačanom Pavel poudarja svoje apostolstvo, ki ga je prejel od

Kristusa in ne od kakega drugega apostola. Omenja, da je tri leta po spreobrnjenju odšel v Jeruzalem, kjer je bil petnajst dni s Petrom (Gal 1,18). Štirinajst let pozneje se je vrnil z Barnabo in Titom, da bi predložil "evangelij, da ne bi tekel v prazno" (Gal 2,2). S tem nakazuje prvenstvo jeruzalemske Cerkve. Ta ne samo potrdi Pavlovega oznanjevanja, temveč mu tudi poda desnico v znamenje občestva (prim. Gal 2,9b). Znova se s Petrom srečata v Antiohiji, ko Pavel očita Petru domnevno dvoličnost glede obrezanih in neobrezanih, ter mu pravi: "Če ti, ki si Jud, živiš po pogansko in ne po judovsko, kako hočeš prisiliti pogane, da bi živeli po judovsko?" (Gal 2,14b). Iz tega tudi sledi tudi ena izmed bistvenih točk Pavlovega nauka, ki je v zgodovini Cerkve tako različno interpretirana, in sicer: "da človek ni opravičen po delih postave, ampak edinole po veri v Jezusa Kristusa".

V Prvem pismu Korinčanom, ki bi ga lahko označili tudi kot kratek katekizem znotraj Pavlovih pisem, Pavel omenja razprtije v Cerkvi, ko eni pravijo "Jaz sem Pavlov, jaz Apolov, jaz Kefov, jaz pa Kristusov". Krščeni so vsi v Kristusa, ki je bil križan za nas, zaključuje Pavel (prim. 1 Kor 1,12-18). Ni nujno, da je imela Petrova smer svojo teologijo v nasprotju s Pavlovo. Lahko gre le za simpatijo, ki so jo določeni občutili do ene ali druge osebe. Vsi so namreč Božji sodelavci, ki so v službi evangelija za vse ljudi (prim. 1 Kor 3,21-23). Zanimiva je naslednja omemba Kefe v 1 Kor 9,5: "Ali res nimamo pravice s seboj vzeti verujočo ženo kakor drugi apostoli in Gospodovi bratje in Kefa?". Zelo verjetna hi-

poteza namreč pravi, da je bil Pavel od žene zaradi oznanjevanja evangelija sporazumno ločen, kar delno potrjuje tudi test v 1 Kor 7,6-9. Vendar tukaj ni vprašanje o tem, ali je bil Pavel poročen, tako kakor je bil Peter, temveč je zanimivo dejstvo, da Pavel med apostoli izrecno poudarja Petra. Zadnje in morda najvažnejše mesto, kjer posebej omenja Kefa, pa je v 1 Kor 15,5, kjer pravi, da se je Jezus prikazal Kefu, nato dvanajsterim. Peter je predstavljen kot prvi, kateremu se je prikazal Kristus, Pavel pa kot zadnji (prim. 1 Kor 15,8).

Če potemtakem v grobem povzamemo Pavlov odnos do Petra, težko govorimo, da Pavel vidi v Petru neki "primat", čeprav je ta nekajkrat nakazan, morda še najbolj prav v zadnjem primeru. Pavel je pozoren na to, da se njegov nauk sklada s Petrovim, saj mu sam Peter "ne prida ničesar" (Gal 2,6).

Kar zadeva Petrov odnos do Pavla ali o "petrinski smeri" do Pavla, lahko beremo v 2 Pt 3,15-16: "Potrpežljivost našega Gospoda cenite kot rešitev. Tako vam je pisal tudi naš ljubi brat Pavel, seveda v skladu z njemu dano modrostjo, kakor piše tudi v vseh pismih, v katerih govori o tem. V njih so nekatere težko umljive stvari, ki jih taki, ki niso poučeni, in so neutrjeni, zlorabijo. Tako delajo tudi z drugimi Pismi – v svojo pogubo". Če torej gleda Pavel v Petru svojevrsten "primat" glede odnosa do Kristusa, pa Peter v njem vidi veliko modrost. Skupaj pa krasno dopolnjujeta Kristusovo Cerkev.

Cerkev smo mi

Zelo važno je, kako gledamo nase. Graditev pravilne samopodobe odločilno vpliva na podobo samo. Glede na to, kako sta apostola gradila samopodobo, lahko posledično gledamo podobo Cerkve. Pavel ima glede omembe imen v Novi zavezi manjšo prednost. Pavel se omenja 158 krat, Peter pa 156 krat.

Pavel dokaj veliko govori o sebi. On je rimski državljani (Apd 16,22,38; 25,11-12; 2 Kor 11,25 ...) doma iz Tarza (Apd 21,29). "Obrezan sem bil osmi dan, sem iz izraelskega ljudstva iz Benjaminovega rodu, Hebrejec izmed Hebrejcev, po postavi farizej, po gorečnosti preganjalec Cerkve, po pravičnosti v postavi neoporečen" (Fil 3,5-6; prim. 2 Kor 11,22). Vzrastel je pri Gamalielovih nogah (Apd 22,3), ki je bil znan po dobrih nasvetih (Apd 5,34). Zelo dober poznavalec grške kulture (Apd 17,16-34 ...). Po poklicu izdelovalec šotorov (Apd 18,3). Drugo pismo Korinčanom zelo veliko pove o njegovi samopodobi, ko se hvali s svojimi slabostmi. Tu je trn, satanov sel, ki naj bi ga tepel (prim. 2 Kor 12,7), o katerem je premnogo teorij. Po vsej verjetnosti gre za bolezen, o kateri pa je spet čez sto teorij. Morda gre za malarijo, epilepsijo ali še najbolj verjetno za bolezen na očeh. Ve se, da je ogromno prestal tudi na svojih poteh (2 Kor 11,23-33; 4,7-12). Velikokrat se imenuje služabnik Jezusa Kristusa in želi biti ponižen. Podobno kakor v njemu lahko tudi v Cerkvi gledamo mnoge slabosti, je preganjana, a hkrati poskuša biti ponižna.

Peter o sebi ne pove dosti. Vemo, da je bil ribič, ko ga je Jezus poklical skupaj z bratom Andrejem (Mt 1,16-18). Ko mu sledi, se pokaže kot tisti, ki v imenu učencev spregovori Jezusu: "Gospod, h komu pojdemo, ti imaš besede večnega življenja" (Jn 6,69), kakor tudi da vidi v Jezusu Mesija, čeprav ne trpečega (Mr 8,29-33). Osebna kriza se nadaljuje, ko zatrjuje, da Jezusa ne bo zatajil, pa ga vseeno trikrat zataji (Mr 14,30-31.66-72). Po vstajenju pa se iz svoje krize dvigne tudi Peter, kar je posebej vidno na koncu Janezovega evangelija, ko Jezus sprašuje Petra, če ga ljubi (Jn 21). Pozneje na binkoštni praznik je on tisti, ki spregovori množici (Apd 2,14-41). Petra lahko po pogostih odlomkih srečujemo vse do dvanajstega poglavja Apostolskih del, ko ga Bog čudežno reši iz ječe. Je mož besede in njegova samopodoba, ki jo

je izoblikoval po izkušnji z Jezusom, se morda skriva v besedah, da je Boga potrebno bolj poslušati kakor ljudi (Apd 4,19). Tako naj bi tudi Cerkev bolj poslušala Boga kakor ljudi.

Cerkev je Kristus

Zelo pomembno vprašanje je, kakšno podobo sta imela prvaka med apostoli o Kristusu.

Pavel pri svojem spreobrnjenju, v katerem je vedno gledal vir svojega duhovnega razločevanja, vpraša Jezusa: "Kdo si Gospod? Glas pa je odgovoril: "Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš"" (Apd 9,5). Prvo Pavlovo oznanjevanje je dokazovanje, da je Jezus Mesija. Tudi Peter brez dvoma v Jezusu bolj kakor drugi vidi Jezusa kot Mesija (Mr 8,27-29). Podoba Mesije je bila med Izraelci zelo različno razumljena. Jezus nenehno razlaga podobo trpečega Mesije, ki odrešuje ljudi. Bolj kakor drugi prav ta dva prvaka kasneje pričujeta o tej podobi. Na to se nanaša tudi izraz "Evangelij Jezusa Kristusa", ki ga večkrat srečamo pri Pavlu. Potrebno je poudariti dejstvo, da oba apostola živo vztrajata pri dejstvu, da Jezus živi. Tudi sam izraz, da se Jezus predstavi kot "on, ki ga preganja", pomeni, da je Jezus živ v Cerkvi. Pavel kar 164-krat uporablja izraz "v Kristusu". Tudi v Petrovem pismu ga nekajkrat srečamo (1 Pt 3,16; 5,10.14). Ob dejstvu, da Pavel nikoli ne uporablja izraza "kristjani", lahko razumemo ta izraz v tem smislu. Kristjani so tisti, ki so v Kristusu. Albert Schweizer v *The Mysticism of Paul the Apostle* (1931) zagovarja, da je solidarnost "v Kristusu" in drug z drugim tako rekoč skoraj telesna, ki pride s krstom in ne preko izkušnje vere. Sicer je to v nasprotju z Gal 2,16, vendar nas ta trditev spodbuja k še

večjemu povezovanju vere in krsta. Mar ni vera potrebna za krst? To trdno povezavo med Kristusom in Cerkvijo, ki jo zaznamo v Petrovem prvenstvu in Pavlovi modrosti, naj bi bila vsem kasnejšim rodovom v spodbudo. Bolj kot se je občestvo oddaljevalo od te žive navezanosti na Kristusa, bolj je slabilo. Vse skupaj pa naj bi izzvenelo v poslanstvu, da čim več ljudi spozna Jezusa – Mesija – odrešenika in se z njim živo poveže. Brez Kristusa ni Cerkve. Kakor da nekateri na to osnovno dejstvo v današnjem svetu pozabljajo.

Kristološka himna v Pismu Filipljanom vse skupaj zelo lepo povezuje. Že uvod v himno (Fil 2,5) pravi: "To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu". In nadaljuje "Čeprav je bil namreč v podobi Boga, se ni ljubosumno oklepal svoje enakosti z Bogom, ampak je sam sebe izpraznil tako, da je prevzel podobo služabnika in postal podoben ljudem. Po zunanjosti je bil kakor človek in sam sebe ponižal tako, da je postal pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu. Zato ga je Bog povzdignil nad vse in mu podaril ime, ki je nad vsakim imenom, da se v Jezusovem imenu pripogne vsako koleno bitji v nebesih, na zemlji in pod zemljo in da vsak jezik izpove, da je Jezus Kristus Gospod, v slavo Boga Očeta" (Fil 2,6-11). To je poslanstvo Cerkve, kakor sta jo videla in živel sveti Peter in Pavel.

Literatura:

- AA.VV. *Nuovo Dizionario di teologia Biblica*, Milano, 1988.
- AA.VV. *Dizionario di Paolo e delle sue lettere*, Milano, 1999.
- J. Plevnik, *Apostol Pavel: S Kristusom v Božjo slavo*, Ljubljana, 2004.
- R. Fabris, *Per leggere Paolo*, Roma, 2006.